

Masa don oaččut doarjaga?

Jus don leat mátkkoštan ovdan ruoktot dikšui maid almmolašvuohta máksá, de sáhtta dus leat vuoigatvuohta oažžut mátkedoarjaga. Váldonjuolggadus lea ahte dutnje máksojuvvo standárdamáksomeari mielde juohke kilomehteris, beroškeahhtá guđe fievrui don leat mátkkoštan.

Mátki ferte unnimusat leat gaskal 10 ja 300 kilomehtera goappáge guvlui, ja ferte mannat máksomearreavádaga čađa gos lea almmolaš sáhttu. Jus don leat mátkkoštan guhkit go 300 kilomehtera, de oaččut don mátkedoarjaga mii lea seamma go gollu almmolaš fievrui.

Ná ozat don

Don sáhtta ohcat eanas pasieantamátkkiid digitálaččat go logget neahttsiidui helsenorge.no.

Muhtun mátkkiide fertet atnit báberskovi go ozat.

Dát guoská jus don leat pasieanta, ja

- leat mátkkoštan kursii dahje ohppui.
- ožžot divššu eará EEO-riikkas.
- ledjet dikšomátkkis maid Oslo universitehtabuohceviessu lágida.

Dat seamma guoská jus leat váldeguoddi, fuollaváhnén, dahje oapmahaš gii ozat.

Ohcama sáhtta sáddet sihkkaris diehtobálvalusa bokte neahtas (<https://svarut.ks.no/edialog/mottaker/918695079>) dahje boastta mielde:

Pasientreiser HF, Postboks 2533 Kjørbekk, 3702 Skien.

Jus don sáddet skovi poastta mielde, de fertet ieš máksit porttu. Dan ii mávsse Pasieantamátki.

Ohcama ii sáhte sáddet e-poastan, personsuodjalusa vuhtiiváldima geažil.

Muhtun dáhpáhusain ferte skovi sádde sierra poasttaadressii.

Dát leat mátkkit čadnon

- áigemeari rihkkumii
- čiegus adressii
- orgánadonašuvdnii
- tuberkulosadárkkisteapmái
- mánáide rašis bearašdiliin

Ohcama sáhtta dalle sáddet sihkkaris diehtobálvalusa bokte neahtas (<https://svarut.ks.no/edialog/mottaker/918695079>) dahje boastta mielde:

Pasientreiser HF, Postboks 2864 Kjørbekk, 3702 Skien.

Oppalaččat

- **Bagadus ja diehtajuohkin:** Skovis leat guokte siiddu. Dát bagadus čilge juohke čuoggá skovis. Jus háliidat eanet dieđuid, sáhtta don ringet Pasieantamátkki telefavnnummara 05515. Don gávnna maiddái dieđuid helsenorge.no:s.
- **Dehálaš deavdima birra:** Muite vuolláičállit ja deavdit kontonummara 9. čuoggás. Geavat 8. čuoggá, dahje bija sierra árkká mielddusin, jus dárbbasat addit eanet dieđuid. Geavat STUORRA BUSTÁVAID go deavddát skovi.
- **Okta skovvi juohke dikšobáikái:** Don fertet atnit ovttá ohcanskovi juohke dikšobáikái gosa leat mátkkoštan. Jus dus leat mánga mátkki seamma dikšobáikái, sáhtta don čállit daid 6. čuoggái.
- **Máksomearit:** Stuorradiggi mearrida pasieantamátkkiid máksomeriid. Don gávnna gustovaš máksomeriid ollislaččat helsenorge.no:s.
- **Áigemeari:** Muite sáddet ohcama ovdal go 6 mánu leat gollan dan rájes go ledjet divššus. Spiehkastat dán njuolggadus lea jus it nákcen sáddet sisa ohcama ovdal, dahje dearvvašvuođafitnodat attii dutnje boasttu dieđuid áigemeari birra. Jus lea nu, de fertet bidjat duođastusa dikšus mii duođasta dan.
- **Iežasoasi ja friddjakoarta:** Dat gessojuvvo iežasoasi juohke mátkkis, jus dus ii leat friddjakoarta. Jus don leat mátkkoštan ovdan ruoktot, gessojuvvojit guokte iežasoasi. Friddjakoarta registrerejuvvo automáhtalaččat.

Don it dárbbas máksit iežasoasi jus don

- ledjet vuollel 16 jagi.
- ledjet mátkemieđušteaddji.
- iskkaduvvojit, dikšojuvvot ja dárkkistuvvot oppalaččat várálaš buozanvuođa dihte.
- iskkaduvvojit dahje dikšojuvvojit virgevahága dahje soahtevahága dihte.
- ledjet beaivedivššus bákkolaš psyhkalaš dearvvašvuođadivššus.
- ledjet čáliuvvon bákkolaš psyhkalaš dearvvašvuođadikšui.
- ledjet oapmahaš, ja mátkkoštit mánáid ja nuoraid psykiátralaš poliklinihkkii.
- ledjet donora (sihke ovda- ja manjeliskadeamit, lassin ieš transplantašuvdnii).
- sirdojuvvojit guovtti institušuvnna gaskka seamma dearvvašvuođafitnodagas.
- mátkkoštit abortálávdegoddái dahje abortaváiddalávdegoddái oassálastin várás gáibádusa meannudeapmái abortta birra.
- it ožžon divššu áigemearrái, ja leat gillán áigemearrerihkkosa.

Jus dát guoská dutnje, fertet bidjat duođastusa mielddusin.

1. Dieđut ohcci birra

Dieđut gii ohcá. Don galggat válljet dušše ovtta maid merket.

- **Pasieanta:** Merke jus leat mátkkoštan okto. Don it dárbbáš bidjat bohtinduođaštusa jus don mieđat ahte Pasieantamátki viežžá bohtinduođaštusa elektrovnnalaččat 9. čuoggá vuolde.

- **Pasieanta, já áiggut ohcat mátkemieđušteaddji goluid buhtaduvvot:** Merke dákko jus don gii leat pasieanta leat leamaš divššus, ja dus lei mátkemieđušteaddji fárus. Don fertet bidjat duođaštusa dikšus ahte dus fertii leat mieđušteaddji fárus mátkkis. Mánát vuollel 18 jagi eai dárbbáš mieđušteaddjidođaštusa. Don it dárbbáš bidjat bohtinduođaštusa jus don mieđat ahte Pasieantamátki viežžá bohtinduođaštusa elektrovnnalaččat 9. čuoggá vuolde.

- **Mátkemieđušteaddji:** Merke dákko jus don leat mieđuštan pasieantta mátkkis. Don fertet bidjat duođaštusa mielddusin dikšus ahte pasieanttas fertii leat mieđušteaddji fárus iežas dearvvašvuođa geažil, ja ahte pasieanta lei divššus (bohtinduođaštus). Jus don duođaštut ahte doai mátkkošteidde almmolaš sáhtuin, sáhtta sihke pasieanta ja dárbbášlaš mieđušteaddji oažžut mátkedoarjaga. Dábálaččat addojuvvo mátkedoarjja ovtta mátkemieđušteaddjái.

Don sáhtát ohcat doarjaga guovtti mátkemieđušteaddjái jus dus lea duođaštus ahte dat lei dárbbášlaš du dearvvašvuođa geažil. Dasa lassin sáhtát don oažžut doarjaga guovtti mieđušteaddjái go váhnemat čuvvot duođalaš buohcci máná buohccivissui ja fas maŋás. Jus ledje guokte mieđušteaddji mátkkis, fertet don bidjat mielddusin dieđuid dan nuppi mieđušteaddji birra 8. čuoggái dahje sierra árkan.

Don sáhtát maiddáid bidjat mearkka dása jus leat leamaš doarjjaolmmoš soapmásii gii galggai mátkkoštit oassálastit go gáibádus abortta birra meannoduvvo abortálávdegottis dahje abortaváiddalávdegottis. Don fertet dalle čállit 8. čuoggái ahte dat lei dakkár mátki, ja bidjat duođaštusa mielddusin ahte doai leidde dakkár lávdegottis.

- **Vuollel 12 jahkásaš máná ovddasteaddji:** Merke jus don gii ozat leat vuollel 12 jahkásaš máná ovddasteaddji. Don it dárbbáš bidjat bohtinduođaštusa jus don mieđat ahte Pasieantamátki viežžá bohtinduođaštusa 9. čuoggá vuolde.
- **Gaskal 12-18 jahkásaš máná ovddasteaddji:** Merke dákko jus don gii ozat leat gaskal 12 ja 18 jahkásaš máná ovddasteaddji. Dalle ferte don bidjat duođaštusa dikšus, dahje máná sáhtta miehtat ahte Pasieantamátki viežžá bohtinduođaštusa 9. čuoggá vuolde.
- **Váldeguoddi/válddálaš/fuollaváhnen:** Merke dákko jus don leat váldeguoddi dahje válddálaš gii ozat, ja pasieanta geasa leat don válddálaš dahje váldeguoddi, lea mátkkoštan dikšui. Don sáhtát maiddáid merket dákko jus don gii ozat leat fuollaváhnen, ja du fuollamánná lea leamaš divššus. Don fertet bidjat duođaštusa mielddusin ahte don leat váldeguoddi, dahje fuollaváhnen. Jus fuollamánná lea gaskal 12 ja 18 jagi, de fertet maiddáid bidjat bohtinduođaštusa mielddusin, dahje máná ferte vuolláičállit 9. čuoggás. Jus don dasa lassin ledjet mátkemieđušteaddji, de fertet deavdit dieđuid iežat birra 3. čuoggás.

- **Lagas oapmahaš:** Merke dákko jus don ozat mátkedoarjaga alccet pasieantta lagas oapmahažžan. Jus don leat leamaš mátkemieđušteaddji, de galggat dušše merket «mátkemieđušteaddji» 1. čuoggás mátkerehketskavis.

Oapmahažžan dus ii leat álgovuodus vuoigatvuohta mátkedoarjagii, jus don it maiddáid leat leamaš mátkemieđušteaddji.

Muhtun dáhpáhusain lea lagas oapmahaččain vuoigatvuohta mátkedoarjagii. Lagas oapmahaččat leat: náittosguoibmi, ovttasási, máná, mánáidmáná, váhnen, áddjá, áhkku, maŋgi, vivva, vuoni, vuohppa ja oarbinaččat, ja olbmot geat ášset ovttas pasieanttain.

Dain dáhpáhusain sáhttet lagas oapmahaččat oažžut mátkedoarjaga:

- Go mátkkošta mánáid ja nuoraid psykiátralaš poliklinihkkii (BUP) dahje bearašsuođalankantuvrii. Dikšobáikki fágalaš jodiheaddji ferte leat gohččon lagas oapmahačča.
- Go mátkkošta gealboguovddášii olbmuid várás geain leat hárvanaš ja unnán dovddus diagnosat ja doaibmavádjitvuodát.
- Go mátkkošta kursii dahje oahpahussii maid dearvvašvuođaásahus lágida. Lagas oapmahaččat fertejit leat gohččojuvvon dahje čujuhuvvon, kursa dahje oahpahusas ferte leat dikšumii guoski sisdoallu ja kursaoassálastin ferte leat dárbbášlaš pasieanta bohttevaš čuovvoleapmái.

Duođaštus ferte čuovvut ohcama.

Mánát vuollel 18 jagi sáhttet maiddáid oažžut mátkedoarjaga dakkár oktavuodain:

- Go mátkkošta dearvvašvuođabargiid lusa oažžun dihte dieđuid ja čuovvoleami, go pasieanta leat máná oarbinaččat dahje váhnen. Dearvvašvuođabargi ferte duođaštit ahte mátki guoská čuovvoleapmái dearvvašvuođabargilága §§ 10 a ja 10 b olis.
- Vuoigatvuohta ii gusto go mánát mátkkoštit dušše guossástallat, dahje leat ovttas vánhemiin dahje oarbinaččain.
- Go mátkkošta galledit váhnema, geas lea heaggaáiti buozanvuohta, gii ii nagot mátkkoštit ruoktot dikšobáikkis. Doavttir gii dikšu ferte duođaštit ahte buozanvuohta lea heaggaáiti ja ahte dikšu bistá unnimusat guokte vahku.

Duođaštus ferte čuovvut ohcama.

2. Dieđut pasieantta birra

Jus leat pasieanta, mieđušteaddji váldeguoddi dahje fuollaváhnen, gii ozat, de deavddát čuoggá pasieantta persondieđuiguin. Jus leat lagas oapmahaš gii ozat, galggat deavdit dán čuoggá.

3. Diedut mátkemieđušteaddji/oapmahaččat/váhnema birra

Deavdde čuoggá jus leat pasieanta gii ozat, ja áiggut ohcat mátkedoarjaga mátkemieđušteaddjái, dahje leat mátkemieđušteaddji, lagas oapmahaš dahje váhnen gii ozat.

Mátkemieđušteaddji sáhtta oážžut mátkedoarjaga go pasieanta dikšu duođašta ahte pasieanta fertii mieđuštuvvot mátkkis iežas dearvvašvuođa geažil. Pasieanttat vuollel 18 jagi eai dárbbas duođaštit ahte dárbbasuvvui mieđušteaddji mátkkis.

Jus don duođaštat ahte doai mátkkošteidde almmolaš sáhtuin, sáhtta sihke pasieanta ja dárbbaslaš mieđušteaddji oážžut mátkedoarjaga.

Jus don geavahit biilla, de buhtaduvvo mátki standárda máksomeriid mielde juohke kilomehteris, beroškeahhtá man gallis čuvvo.

Jus doai pasieanta ja mátkemieđušteaddji duođašteahppi ahte doai geavaheidde almmolaš sáhtu, ja ahte mátki lei vuollel 300 kilomehtera, máksojuvvo dutnuide guokte standárda máksomeari mátkki ovddas. Jus doai mátkkošteidde badjel 300 kilomehtera máksojuvvo mátkedoarjaga dego mátki livččii leamaš hálbimus almmolaš fievrui.

Hvis dere som pasient og reiseledsager dokumenterer at dere brukte offentlig transport, og reisen var under 300 kilometer, får dere to standardsatser for reisen. Hvis dere reiste over 300 kilometer, gis det reisestøtte som om reisen var med billigste offentlige transportmiddel.

Ná merket don:

- Jus dus gii leat mátkemieđušteaddji/oapmahaš/váhnema lei **seammalágan mátki go pasieanttas**, merke dan.
- Jus olles mátki lei **pasieantta haga**, de fertet don merket ahte don mátkkoštít pasieantta haga.
- Jus oasit mátkkis ledje pasieantta haga, fertet don merket
 - **álggii go du mátki eará sajis** go pasieantta mátki
 - **loahpahuvvui go du mátki eará sajis** go pasieantta mátki
 - mátkkoštít go don **ovdan ruoktot dikšobáikái dan botta go pasieantta lei divššus**.

Mátkemieđušteaddji liige mátkeguhkkodat pasieantta haga goappáge guvlui (oktan fearjagaskkain), devdovuvvo 6. čuoggái. Dás sáhtat don maiddái ohcat bumma, vuojanguođđima dahje fearjabileahta buhtaduvvot, mátkemieđušteaddji mátkki ovddas pasieantta haga.

Mátkemieđušteaddji sáhtta maiddái ohcat doarjaga bibmui, idjadeapmái ja masson bargodietnasii. Dan dagat 7. čuoggás.

Sisačálihuuvon máná váhnen

Jus don gii leat váhnen ozat doarjaga mátkái ovddos dahje maŋás dearvvašvuođainstitušuvnnas gos mánná lei sisačálihuuvon, de diedihat mii lei sivvan mátkái 8. čuoggás dahje sierra árkas. Muite bidjat mielddusin duođaštusa dikšus mii čilge dáhphusa.

Čuovvovaš dáhphusain lea váhnemiin vuoigatvuohta oážžut mátkedoarjaga:

- Ovddos maŋás institušuvnnas dan oktavuodas go mánná lei sisačálihuuvon. Muite ahte duođaštus galgá leat mielddusin.

- Go váhneamat mieđuštit duođalaš dahje heaggaáiti buohcci máná gii lea sisačálihuuvon institušuvnnii, ovdamearkka dihte mátkkit ruoktot go lea permišuvdna. Muite bidjat duođaštusa ahte mánná lei duođalaččat buohcci.

- Jus dikšobáiki gohččui váhnemiid leat máná luhte medisiinnalaš ákkaid dihte, oážžun dihte dieduid máná buozanvuođa birra, dahje oážžut oahpu máná dávdada ektui viidáset divššu dahje fuolaheami dihte. Muite ahte duođaštus galgá leat mielddusin.

- Ovdan ruoktot dikšobáikkis ovttá váhnemii, oktii vahkus, maŋgel go mánná lei sisačálihuuvon 14 beaivvi. Muite bidjat duođaštusa pasieantta boahtimis ja sisačáliheamis.

Jus don galggat ohcat doarjaga mátkái guovtti váhnemii, fertejit diedut dan ovttá váhnema birra biddjojuvvot 3. čuoggái, ja dieduid nuppi váhnema birra sáhtta deavdit 8. čuoggái dahje sierra árkii.

4. Diedut dikšobáikki birra

Deavdde dikšobáikki nana, adreassa, boahtináiggi ja goas dikšu loahpahuvvui.

Boahtin duođaštus

Duođaštus ahte don ledjet divššus vižžojuvvo sierra registariin jus pasieanta miehtá dasa 9. čuoggá vuolde. Dalle it dárbbas bidjat boahtin duođaštusa mielddusin.

Boahtin duođaštusa ferte almmatge čuovvut go

- ovddasteaddjit ohcet gaskal 12 ja 18 jahkásaš mánáid bealis
- mátkemieđušteaddji ohcá
- lagas oapmahaš ohcá
- mátki lei kursii dahje oahpahussii
- Olbmot geain lea čiegus adreassa ohcet
- mátki lei áigemeari rihkkuma oktavuodas
- mátki lei orgánadonašuvnna oktavuodas
- mátki lei tuberkulosadárkkisteami oktavuodas

Lei dikšobáikki friddja válljen

Jus don leat geavahan vuoigatvuođa válljet dikšobáikki, fertet merket dan. Dalle ferte máksit alit iežas oasi goappáge guvlui maid mátkkoštát.

Jus don fertejit mátkkoštít eret iežat dearvvašvuođaregiuvnnas (Davvi dearvvašvuohta, Gaska-Norgga dearvvašvuohta, Oarje dearvvašvuohta dahje Lulli-nuorta dearvvašvuohta), de ferte dikšu almmolaš buohcciviesus du dearvvašvuođaregiuvnnas duođaštit dan. Dalle mávssat dušše dábálaš iežas oasi.

Lagamus báiki

Váldonjuolggadus lea ahte don oaččut mátkedoarjaga lagamus báikái gos dikšu sáhtta addojuvvot. Mátkkiid dáfus vuođodearvvašvuođabálvalussii (ovdamearkka dihte fástadoaktára lusa, rehkenastojuvvojit buot mátkkit suohkana siskkobealde gos don orut lagamus báikin. Mátkkiid dáfus spesialistadearvvašvuođabálvalussii (ovdamearkka dihte buohccivissui dahje spesialistta lusa) rehkenastojuvvojit buot mátkkit dearvvašvuođaregiuvnna siskkobealde lagamus báikin.

Jus dus lea duođaštus dikšus ahte don fertejit mátkkoštít olggobeallái suohkana dahje regiuvnna gos orut oážžut dárbbaslaš divššu, danne go ii gávdno dikšu dutnje suohkanis

dahje dearvvašvuodaregionnas, sáhtát don oažžut mátkedoarjaga.

Don sáhtát maiddá oažžut doarjaga mátkái olggobeallái suohkana dahje regionna, jus dikšobáiki gosa mátkkoštit lei geográfalaččat lagamusas du adreassa álbmotregistaris. Dát guoská ovdamearkka dihte jus don orut gielddaráji lahka. Dalle fertet čállit dan 8. čuoggái.

Oanehet mátkkit go 10 kilomehtera/máksomearreavádaga siskkobealde

Don sáhtát oažžut doarjaga oanehet mátkkiide go 10 kilomehtera dahje mátkkiide maid livččii sáhtán čadahit ovttá máksomearreavádaga siskkobealde almmolaš sáhtuin, jus dus lea duođaštus dikšus ahte lei dárbu atnit biilla dahje drošše. Du dikšu ferte dalle duođaštit ahte dat lei du dearvvašvuoda dihte, dahje ahte mátki lei fáhkkašlaš veahkki.

Don sáhtát maiddá oažžut doarjaga mátkkiide ovttá máksomearreavádaga siskkobealde, jus don it livčče joksán divššu go geavahat almmolaš sáhtu. Dalle fertet don čilget dan 8. čuoggás dahje sierra árkas.

5. Mátkkoštan eará sajis dahje eará sadjái go doppe gos adreassa lea álbmotregistaris

Jus don leat mátkkoštan eará sajis dahje eará sadjái gos du adreassa lea álbmotregistaris, de fertet dieđihit adreassa dás. Dieđit siva, ja mannet go dikšui ja/dahje vulget go divššus. Váldonjuolggadus lea ahte don oaččut mátkedoarjaga dego livččet vuolgán doppe gos adreassa lea álbmotregistaris, ja manás fas álbmotregistara adressii. Jus du mátki gárttai hálbbit go dat, geavahat don gaskka maid mátkkoštit rehkenastit mátkedoarjaga.

Jus don fertejit vuolgit eará báikkis go doppe gos adreassa lea álbmotregistaris barggu, oahpu, militearabálvalusa dahje orruma geažil institušuvnnas, sáhtát don oažžut mátkegoluid buhtaduvvot báikkis gos leat beroškeahtá leigo mátki hálbbit du álbmotregistara adreassas.

Vuordemeahtun dárbu dearvvašvuodaveahkkái

Jus čuožžilii vuorddekahtes dárbu dearvvašvuodaveahkkái go ledjet eará báikkis go doppe gos adreassa lea álbmotregistaris, sáhtát don oažžut doarjaga mátkái jus don mátkkoštit lagamus dikšobáikái. Don fertet bidjat duođaštusa mielddusin iežat dikšus mii duođašta ahte mátkki guoskkai vuorddekahtes dárbut dearvvašvuodaveahkkái.

Virgevahát

Jus don vaháguvvet barggus, mátkkoštit dikšui ja de mátkkoštit ruoktot orrunbáikái, de buhtaduvvojit mátkegolut ruoktot. Don fertet bidjat duođaštusa mielddusin iežat dikšus mii čájeha ahte don ledjet divššus virgevahága dihte.

6. Dieđut mátkki birra

Dán saji galggat deavdit jus don áiggut ohat buhtadusa bummii, vuojuvuoddimii, dahje biilaferjii, dahje mángga mátkái seamma dikšobáikái, dahje leat molson fievrro mátkkis.

Mátki dikšobáikái

Jus dus lea mátki dikšobáikái, ja leat molson fievrro mátkkis dahje áiggut ohat doarjaga bummii, vuojuvuoddimii dahje biilaferjii, geavahat don ovttá laskkočuoldda juohke fivru. Jus don ovdamearkka dihte leat vuodjan biillain leaktofanaskájii ja vuodjan viidáseappot, de geavahat don vuosttaš laskkočuoldda gaskii biillain, ja nuppi laskkočuoldda gaskii leaktofatnasiin.

Jus dus leat mánga mátkki seamma dikšobáikái

Jus dus leat ollu ovttalágan mátkkit seamma dikšobáikái, geavahat don ovttá laskkočuoldda tabeallas juohke mátkái. Jus don leat lonuhan fievrro dan gaskkas mátkkis sáhtát don geavahit mánga laskkočuoldda. Go lea dárbu eanet sadjái, de sáhtát atnit 8. čuoggá dahje bidjat sierra árkka mielddusin.

Bumma, biilavuoddim, ja biilafearja

Biila-, biilavuoddim- dahje biilafearjagolut buhtaduvvojit dušše jus mátki lei fáhkkašlaš veahkkái, dahje jus lei dárbu vuodjit biillain du dearvvašvuoda dihte. Don oaččut maid buhtaduvvot bumma, biilavuoddim dahje biilafearja jus don fertejit vuodjit danin go ii lean vejolaš atnit almmolaš sáhtu.

Jus don fertejit atnit biilla iežat dearvvašvuoda dihte dahje fáhkkašlaš veahki dihte, ferte dikšu duođaštit dan, ja duođaštus ferte čuovvut ohcama.

Jus lei vejolaš atnit almmolaš sáhtu dan gaskii, ferte don čilget dan 8. čuoggás dahje sierra árkka bidjat mielddusin.

Duođaštus

Jus don fertejit vuodjit biillain iežat dearvvašvuoda geažil, de fertet bidjat duođaštusa dikšus mielddusin. Duođaštus ferte čuovvut juohke ohcama. Guoskkai go mátki fáhkkašlaš veahkkái, de fertet maiddá bidjat duođaštusa mielddusin.

Jus dus lei miedušteaddjidárbu mátkkis iežat dearvvašvuoda geažil, fertet don bidjat duođaštusa dikšus mielddusin.

Jus dus ledje golut biilavuoddimii dahje fanasbilehttii, fertejit bileahat/guittet biddjojuvvot mielddusin. Jus dus lea duođaštuvvon miedušteaddjidárbu mátkkis, ja doai leahppi geavahan almmolaš fievrro, fertejit bileahat/guittet biddjojuvvot mielddusin. Jus Pasieantamátki juo lea máksán/organiseren osiid du mátkkis, čále «Organiserjuvvon mátki» fievrofeltii. Bumma ja biilafearjagoluid it dárbaš duođaštit.

Ná deavddát don tabealla:

- **Dáhton:** Jus don ozat mátkki dikšobáikái, ja leat molson fievrro mátkkis dahje áiggut ohcat doarjaga bummii, vuođanguođđimii dahje biilaferjii, fertet don deavdit mátkedáhtona.
- **Diibmu:** Jus leat mánga mátkki seamma dikšobáikái buhtaduvvot, geavahat don dáhtonfealtta dieđihit dáhtoniid, ja diibmofealtta dieđihit divššuid áiggi.
- **Fievrro:** Dieđit guđe fievrro leat atnán gaskkas. Jus leat atnán mánga fievrro mátkkis, galggat don atnit ovtta láskkočuoldda juohke fivru. Jus Pasieantamátki juo lea máksán/organiseren osiid du mátkkis, čále «Organiserejuvvon mátki» fievrofeltii. Jus leat mátkkoštan ambulánsabiillain,- fatnasiin - girdiin, čále «Ambulánsa» fievrofeltii.
- **Gos vulget (adreassa):** Čále adreassa gos vulget. Jus leat mátkkoštan eará báikkis dahje báikái go adressii mii dus lea álbmotregistaris, deavddát don maiddái 5. čuoggás.
- **Gosa mátkkoštit (adreassa):** Čále adreassa gosa mátkkoštit.
- **Ovdan/ruoktot:** Merke jus mátki lei ovdan/ruoktot. Jus mátki lei ovtta guvlui, de it galgga merket dákko.
- **Kilomehterat okt.:** Čále gaskka kilomehteriid oktiibuot, oktan fearjagaskaiguin. Jus mátki šattai guhkit go jođáneamos mátkeluodda (ovdamearkka dihte garvima dihte dahje eará sivaiddihte), de ferte don ákkastallat dan 8. čuoggás. Mearkkaš ahte jus mátki maid don dieđihat sisttisdoallá adreassa mas ii leat luoddanamma, de sáhtta gaskameroštallan šaddat eahpedárkil. Dalle lea earenoamáš dehálaš ahte don dieđihat gaskka. Jus it dieđe man guhkás leat mátkkoštan, sáhtát ovdamearkka dihte bidjat vuolgín- ja loahpahanbáikki kártaálvalusaide nehtas. Jus mátki lei ovdan-ruoktot, čálát don kilomehteriid oktiibuot goappašat guvlui.
- **Bumma:** Čále bummagoluid supmi mii dus lei mátkkis. Jus don mátkkoštit ovdan-ruoktot, čálát don bummagoluid obbalaš supmi goappašat guvlui.
- **Bileahtta (bileahtat):** Jus don leat mátkkoštan biilla haga fearjjas, mielčuovvufearjjas dahje riddoruvttus, sáhtta dus leat riekti oažžut bileahttagolu buhtaduvvot dan sadjái go gaskka standárda máksomeari. Muite bidjat bileahta dahje guitte mielddusin mii čájeha supmi. Jus leat mátkkoštan dárbblaš mátkemieđušteddjiin, ja dudnos leat leamaš golut almmolaš sáhtui, sáhtta dutnuide máksojuvvot guokte standárda máksomeari juohke kilomehteris bidjabeahtti mielddusin. Jus leat mátkki lei biillain fearjjas, sáhtát don oažžut fearjabileahta buhtaduvvot jus lei dárbblaš atnit biilla mátkkis. Don it dárbbáš bidjat biilafearjja bileahta dahje guitte mielddusin.
- **Biilaguođđin:** Čále bummagoluid supmi mii dus lei mátkkis. Don fertet bidjat guitte iežat goluin mielddusin. Muite ahte boahthinbileahtta čájeha dušše várrejuvvon supmi, iige leat doarvá duođaštus dasa maid don leat máksán.
- **Mieđušteaddji:** Merke jus mieđušteaddji mátkkoštii okto gaskkas. Jus pasieanta ja mieđušteaddji leaba mátkkoštan ovtta, de it galgga merket.
- **Eará golut:** Earenoamáš dáhpáhusain sáhtta ohcat goluid biilabassan ja mátkedáviriid ja biergasiid fievrredeami goluid buhtaduvvot. Jus don áiggut ohcat dan, fertet don bidjat

mielddusin duođaštusa dikšus mielddusin ahte lei dárbblaš váldit mielde mátkedáviriid, guittiid goluin ja čilgehusa 8. čuoggás dahje sierra árkkas.

- **Dieđit siva:** Jus on ozat bumma, biilaguođđima dahje biilafearjja buhtaduvvot, sázu bidjat ahte dus lei dárba vuodjit biillain iežat dearvvašvuoda geažil, dahje ahte ii lean vejolaš váldit almmolaš sáhtu gaskkas.

Jus don fertejit vuodjit biillain iežat dearvvašvuoda geažil, fertet don bidjat duođaštusa dikšus mielddusin. Jus don fertejit vuodjit biillain danne go ii lean vejolaš atnit almmolaš fievrro dan gaskkas, de fertet don čilget dan 8. čuoggás.

7. Biebmo-, idjadangolut ja masson bargodienas

Dán čuoggá deavddát jus galggat ohcat biebmo-, idjadandoarjaga dahje masson bargodienasa. Dat lea okta fealta pasientii, ja okta fealta mátkemieđušteaddjái/oapmahažžii/ovddasvástideaddjái. Jus dárba mieđušteaddjái mátkkis lea duođaštuvvon, lea mátkemieđušteaddjis seamma vuoigatvuohta biebmo-, ja idjadandoarjagii go pasieanttas.

- **Biebmu:** Jus mátkkeáigi maid dárbbášit lei badjel 12 diimmu, lea dus vuoigatvuohta biebmodoarjagii. Don sáhtát oažžut doarjaga bibmui dihto máksomeriid mielde, ja don it dárbbáš bidjat guittiid dahje duođaštusaid goluin mielddusin. Deavdde galle jándora ovddas don ozat biebmodoarjaga, dasa lassin fealttaid goas mátki ja dikšu álggii ja nogai 4. ja 7. čuoggás. Jus mátkki bisttii guhkit go jándora, addet 6 diimmu dahje eanet nuppi jándora sisa vuoigatvuođa olles jándora doarjagii.
- **idjadeapmi:** Doarjja idjadeapmái addojuvvo máksomeriid mielde go idjadeapmi lei dárbblaš mátkkis. Jus don idjadit iežat dearvvašvuoda geažil, fertet don bidjat duođaštusa dárba dikšus mielddusin. Jus don idjadit danne go lei guhkes mátkkoštangeaidnu dahje eará johtolat sivaiddihte, fertet don ákkastallat dan 8. čuoggás. Deavdde galle jándora ovddas don ozat biebmodoarjaga, dasa lassin fealttaid goas mátki ja dikšu álggii ja nogai 4. ja 7. čuoggás.

Pasieantan sáhtát don vállje idjadit dikšobáikkis dan sadjái go mátkkoštit ruoktot divššuid gaskkas. Dalle oaččut don biebmo- ja idjadandoarjaga dan rádjái go livččii máksán mátkkoštit ovdan ruoktot divššuid gaskkas. Jus lea nu, fertet don čilget orruma ja goluid 8. čuoggás dahje sierra árkkas. Dieđit maiddái mátkkiid dáhtoniid.

Muite bidjat guittiid idjadangoluin mielddusin. Priváhta idjadeapmi ii buhtaduvvo. Biebmo- idjadangolut go don leat sisačáliuvvon, eaige buhtaduvvo. Dát guoská maiddái mátkemieđušteaddjái.

- **Pasieantta masson bargodienas:** Jus don leat leamaš divššus virgevahága dihte, sáhtát don oažžut doarjaga masson bargodienasa ovddas jus leat mátkkoštan guhkit go guokte diimmu. Deavdde galle diimmu ovddas ozat doarjaga. Don fertet bidjat mielddusin duođaštusa dikšus dasa ahte don leat leamaš divššus virgevahága dihte. Don fertet maiddái bidjat mielddusin duođaštusa mii čájeha galle diimmu dus leat gessojuvvon bálká, ja supmi mii lea gessojuvvon. Muite ahte masson dietnasa duođaštus bargoadis dahje rehketdoallis ferte biddjojuvvot mielddusin.

- **Mátkemieđušteaddji masson bargodienas:** Jus don leat čuvvon pasieantta dikšui, sáhtát don oažžut doarjaga masson bargodienasa ovddas. Deavdde galle diimmu ovddas ozat doarjaga. Don fertet bidjat duođaštusa mielddusin mii čájeha galle diimmu mátkemieđušteaddjis lea gessojuvvon bálká, ja supmi mii lea gessojuvvon. Muite ahte masson dietnasa duođaštus bargoadis dahje rehketdoallis ferte biddjojuvvot mielddusin. Jus don áiggut ohcat goluide láigohuvvon veahkkái ferte dat duođaštuvvot.
- **Goas mátkkoštit ja goas ledje ruovttoluotta?** Muite deavdit dáhtona ja diimmu go don mátkkoštit ja ledjet ruovttoluotta fas. Dan fertet deavdit sihke pasieantta ja vejolaš mátkemieđušteaddji, oapmahaččat ja ovddasvástideaddji ovddas.

8. Ákkastallan dahje eará dieđut

Geavat dán fealtta ákkastallat, dahje addit eará lassidieđuid. Jus don dárbbášat eanet saji, sáhtát don bidjat sierra árka mielddusin

9. Miehtan, vuolláičála ja kontonummar

Ohcamat meannuduvvojit ollislaččat dahje muhtun muddui automáhtalaččat. Dát lea sorjajaš das maid don ozat. Jus don háliidat caggat ahte ohcan meannuduvvo automáhtalaččat, fertet don čállit dan friddjateakstafeltii 8. čuoggás dahje sierra árkii. Go don várašat ahte du dieđut meannuduvvojit automáhtalaččat, de fertet bidjat buot duođaštusaid mielddusin mat dárbbášuvvojit meannudit ášši, ovdamearkka dihte boahtinduođaštusa ja vejolaš friddjakoartaduođaštusa. Muite ahte sáhtá maddái ádjánit guhkit meannudit ohcama dan geažil go du ohcan ferte meannuduvvot manuálalaččat almmá dihtorvuogádagaid vehkiin.

Lea dušše pasieanta gii sáhtá miehtat ahte Pasieantamátki sáhtá viežžat pasieantta boahtinduođaštusa. Dát vižžojuvvot Norsk pasientregisteris (NPR) (Norgga pasieantaregistaris) ja kontroll og utbetaling av helserefusjon (KUHR) (dárkkisteami ja dearvvašvuodarefušuvnna máksima) diehtovuodus.

Jus smiehtat movt Pasieantamátki meannuda du persondieđuid, sáhtát don lohkat eambo dan birra helsenorge.no:s:

<https://helsenorge.no/personvern/pasientreiser-samtykke>

Don sáhtát maddái váldit oktavuodá telefodnanummarii 05515.

Muite čállit dáhtona ja kontonummara masa háliidat ruđaid máksojuvvot. Loahpalaččat fertet don vuolláičállit ohcama.

Jus pasieanta ii leat vuolláičállán ohcama, ferte boahtinduođaštus biddjojuvvot mielddusin.

Eanet dieđut?

Háliidat go eanet dieđuid? Jus áiggut ollislaš dieđuid pasieantamátkkiid njuolggadusaid birra, sáhtát don mannat lovdata.no:i lohkat pasieantaláhkaásahusa. Don sáhtát maddái oažžut oktavuodá Pasieantamátkkiin telefodnanummaris 05515, dahje lohkat eambo helsenorge.no:s.